

A CSODÁK PALOTÁJA

Egyed László

Csodák Palotája Budapest, Fény u. 20-22.

Minden bizonnyal a tehetséggondozás is járhatott már Öveges József fejében is, amikor arról beszélt, hogy – amellet, hogy érdekes és egyszerű, érthető kísérletek bemutatásával népszerűsítette a fizikát – kellene egy olyan hely, ahol a gyerekek maguk is kipróbálhatnák a természet törvényeinek a működését érdekes és saját maguk által elvégezhető kísérletek segítségével. Nevet is adott az elképzelt helynek: Csodák Palotája. Miközben erről beszélt, nyilván e mögött meghúzódott egy olyan gondolat is, hogy a kísérletezés közben a tehetséges gyerekek kedvet kaphatnak a természettudományos pályához.

Öveges Józsefnek nem sikerült létrehoznia ezt a helyet, később azonban Ferenczy György újra felvette a fonalat, neki már ott voltak az előképek, a világ számos táján működő science centerek, interaktív tudományos bemutatóhelyek. Korai halála után az ELFT folytatta a munkát, a szervezést, és a végén 1996 szeptemberében megnyílt a Csodák Palotája állandó kiállítása a Váci úton.

Néhány év múlva ez a kiállítás tovább költözött a Millenáris Parkba, ahol egy nagyobb épületben, egy kulturális környezetben, egy szép park közepén kapott helyet. Évente megújuló kiállításait 180-220 ezren látogatják.

Mi is ez a Csodák Palotája? Nem múzeum, nem iskola, nem játszóház, nem fedett vidámpark, nem művelődési ház és nem is szórakoztatóközpont, viszont ezek mindegyikéből tartalmaz valamit, és ez egy határozott, sajátos arculattá áll össze. Angolul az ilyen intézményeket science centre-nek, vagy hands-on science museum-nak nevezik. (Igazán jó magyar kifejezést még nem sikerült kitalálni rá, talán az interaktív tudományos bemutató közelíti meg a legjobban ezt a jelentést.) Ebben az intézményben a kiállított tárgyakhoz nyúlni – ha nem is kötelező, de – érdemes! Olyan kiállítási eszközök vannak itt, amelyek a természettörvények valamelyikének működését mutatják be, és amelyek segítségével a látogatók ezt saját maguk tapasztalhatják meg, ugyanakkor a tudományos hitelesség mellett kellemes szórakozást is nyújtanak. (Eközben mindig szem előtt van, amit Einstein hangsúlyozott: egyszerűsítsük le a tudományos magyarázatokat, amennyire lehet, de annál jobban semmiképpen.)

És itt visszatértünk a tehetséggondozáshoz: a látogatók egyik felét a családok jelentik, szülők és gyerekek, másik felét az iskolai csoportok. Itt vannak tehát a gyerekek a kiállításon, köztük azok is, akiknek valamilyen tehetségük van a természettudományokhoz, akiket jó lenne valami ilyen pályára terelni. Ha sikerül az itteni játékokkal, bemutató eszközökkel felkelteni a figyelmüket, meggyőzni őket arról, hogy a tudomány érdekes dolgokkal foglalkozik, akkor annak ellenére, hogy semmilyen megfogalmazott tehetséggondozási tevékenységet nem végez a Csodák Palotája, mégis valamilyen módon irányíthatja ezeket a tehetségeket afelé az út felé, amely egy sikeres életpályára viheti őket.

Ugyanebbe illeszkedik bele a Csodák Palotájának az iskolai oktatást támogató tevékenysége is. Az Öveges Józsefről elnevezett előadóteremben tartott kísérlet bemutatók az iskolák kérésére kapcsolódhatnak bizonyos tananyagokhoz, a fizika meghatározott témaköreihez is, kiegészítve az iskolai órák anyagát, sőt, félévkor kedvezményes áron

látogathatók a félévi összefoglaló kísérlet bemutatók is. Miközben ezek az előadások könnyebbé teszik a tanárok munkáját, egyben ráirányítják a figyelmüket a kísérlet bemutatók fontosságára, és arra is, hogy ezek egy része az iskolában is kivitelezhető. Márpedig ha sikerül ezzel az iskolai oktatást is érdekesebbé tenni, akkor megint afelé a cél felé haladunk, hogy a tehetséges gyerekek megszeressék, és életpályának válasszák a természettudományokat.